

Oponentský posudok habilitačnej práce

Názov práce:	Brownfieldy jako výzva pro veřejný sektor
Autorka:	Ing. Kamila Turečková, Ph.D., Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné.
Odbor habilitačného konania:	Regionální a veřejná ekonomie

Autorka predložila habilitačnú prácu vo forme monografie, ktorej súčasťou je aj súbor uverejnených vedeckých článkov doplnených komentárom. Predložená monografia prináša nové vedecké poznatky. Monografia autorky je štandardne členená, po formálnej aj obsahovej stránke spĺňa všetky kritériá, ktoré sú požadované pre tento druh práce. Napriek niektorým nedostatkom, ktoré v ďalšej časti posudku popisujem sa domnievam, že táto habilitačná práca prináša viacero cenných podnetov pre vedu a prax nielen v Českej republike, ale aj na Slovensku a rovnako aj v širšom stredoeurópskom kontexte.

Stanovisko k jednotlivým hodnoteným oblastiam habilitačnej práce:

Aktuálnosť témy habilitačnej práce

Téma posudzovanej habilitačnej práce je veľmi aktuálna. Množstvo chátrajúcich brownfieldov v Českej republike aj na Slovensku poskytuje rovnako veľké výzvy ako aj problémy pre drvivú väčšinu samospráv. V časoch nízkych rozpočtov pre lokálne aj regionálne samosprávy predstavuje regenerácia brownfieldov veľkú výzvu a často aj príležitosť samospráv pre obyvateľov ukázať im svoje opodstatnenie a vytvoriť pre nich priestory trávenia voľného času, prípadne ich zbúraním zabrániť vzniku negatívnych javov, ktoré s opustenými brownfieldmi často súvisia.

Naplnenie cieľov habilitačnej práce

Cieľ, respektíve zámer práce je definovaný zaujímavo už v predhovore, respektíve v úvode monografie. Autorka uvádza, že zámerom monografie je prehĺbiť a doplniť poznatky v oblasti regenerácie brownfieldov o nové poznatky a prístupy a predovšetkým zdôrazniť úlohu zapojenia verejného sektoru do procesu regenerácie brownfieldov s cieľom eliminácie nežiadúcich efektov a prejavov, ktoré s existenciou brownfieldov súvisia. Podľa autorky tak brownfieldy predstavujú aktuálnu spoločensko-environmentálnu výzvu pro verejný sektor, ktorý sa môže prostredníctvom ich obnovy zapojiť sa do zvyšovania kvality života a rozvoja regiónov. Tento cieľ sa autorke jednoznačne podarilo naplniť.

Zvolené metódy spracovania habilitačnej práce

Ako aj autorka uvádza, prvá časť práce je čisto deskriptívna, následne je doplnená konkrétnymi textami vedeckých článkov.

Autorka v habilitačnej práci podrobne a precízne definovala koncept brownfieldov rovnako ako ich členenie. V ďalšej časti sa už zaoberá problematikou ich regenerácie s cieľom vysvetliť ako a prečo je potrebné brownfieldy regenerovať a akú úlohu by pri tejto regenerácii mal zohrávať verejný sektor. Popísala akým spôsobom je možné riešiť problematiku regenerácie brownfieldov v Českej republike vrátane nástrojov a finančných podporných mechanizmov na úrovni EÚ, na národnej úrovni, na regionálnej a miestnej úrovni. Predovšetkým súčasnú situáciu pri podpore regenerácie brownfieldov z národnej, regionálnej, lokálnej úrovne ako aj z Národného plánu obnovy opísala habilitantka dostatočným spôsobom.

Celkovo ale otázka financií v práci takmer úplne absentuje. Bolo by určite zaujímavé vedieť o akých finančných sumách sa pri revitalizácii brownfieldov jedná. Miera poškodenia a kontaminácie brownfieldov je rôzna, ale bolo by pozitívom napríklad vedieť, približne koľko finančných zdrojov jednotlivé kraje v Českej republike investujú do regenerácie brownfieldov za posledných 5 rokov. To, že autorka podrobne analyzuje napr. strategické dokumenty súvisiace s problematikou brownfieldov, rovnako ako to, že popisuje, kto konkrétne sa problematike brownfieldov venuje a akým spôsobom je pre monografiu veľmi pozitívne. Ale skutočnosť, že sa autorka vôbec nevenuje finančnému aspektu (koľko podpora brownfieldov v jednotlivých krajoch Českej republiky stála) považujem za chybu. Pritom porovnanie vynaložených prostriedkov zo strany verejného sektora napríklad na úrovni krajov, ak by aj nebolo úplne presné, by mohlo dať čitateľovi presnejšiu a reálnejšiu informáciu o podpore brownfieldov v kraji zo strany verejného sektora, ako množstvo schválených stratégií, ktoré sa danej problematike v kraji venujú. Verím, že pridaním týchto informácií by hodnota autorkinej práce pre spoločenskú prax (a napríklad aj pre tvorcov politik a regionálnych a lokálnych stakeholderov) významne vzrástla.

Zároveň považujem za negatívum, že autorka neobohatila svoju habilitačnú prácu o komunikáciu s predstaviteľmi regionálnych samospráv, prípadne regionálnych rozvojových agentúr, ak sa tejto problematike venujú. Domnievam sa, že s ich názormi a skúsenosťami by mohla byť táto monografia ešte na vyššej úrovni ako je v súčasnosti. To, že tak neurobila napríklad formou štruktúrovaných rozhovorov prípadne dotazníkov považujem za chybu.

Za veľmi zaujímavú časť práce považujem reálne príklady obnovy brownfieldov v Českej republike (strany 56 a 57) vrátane kontextu, ako (za akých okolností) k obnove došlo. Na týchto príkladoch autorka popísala rolu verejného sektora v celom procese. Zároveň je na nich pekne vidieť, ako revitalizáciou brownfieldu je možné zmeniť charakter celého územia, ako sa zvýši záujem a súdržnosť miestnych obyvateľov, významne sa posilní turistický potenciál miesta čo môže vyústiť do zvýšenia kvality života ľudí, žijúcich na danom území.

Výsledky habilitačnej práce a jej poznatkové prínosy

Za najzaujímavejšie výsledky a najväčší poznatkový prínos habilitačnej práce považujem prílohy habilitačnej práce, konkrétne prílohy č.3, č.4 a č.5, ktoré sú troma vedeckými článkami v troch renomovaných vedeckých časopisoch. Predovšetkým by som chcel vyzdvihnúť jeden z vedeckých článkov v prílohe habilitantky, kde vystupuje ako spoluautorka s názvom „Latent structures of brownfield regeneration: A case study of regions of the Czech Republic“ vo

skvelom vedeckom časopise „Journal of Cleaner Production“ s Journal Impact Factor 11.072 (2021). Hoci v kapitole práce nazvanej „Autorský komentár k doloženým vedeckým článkum“ sa autorka snaží popísať cieľ a výsledky kľúčových vedeckých článkov k vybraným aspektom regenerácie brownfieldov, články v prílohe č.3, č.4 a č.5 považujem za natoľko zaujímavé a podnetné, že sa domnievam, že im autorka mala dať omnoho väčší priestor v hlavnej časti habilitačnej práce.

Význam habilitačnej práce pre ďalší rozvoj vedy a pre spoločenskú prax

Pokiaľ ide o význam habilitačnej práce pre ďalší rozvoj vedy tak ten spočíva vo výborne spracovanej teórii, ktorá súvisí s celým procesom regenerácie brownfieldov. Autorka je veľmi zručná a precízna, z celej práce je poznať, že sa v problematike výborne orientuje.

Za najväčší význam habilitačnej práce pre spoločenskú prax považujem realizáciu a následné vyhodnotenie faktorovej analýzy vo vedeckých článkoch, ktoré tvoria prílohy č.4 a č.5. Práve prostredníctvom faktorovej analýzy v daných článkoch autorka identifikovala, ktoré faktory sú zásadné pri rozhodovacom procese, týkajúcom sa regenerácie brownfieldov. Vzhľadom na mieru odlišnosti jednotlivých brownfieldov a predovšetkým rôznorodosť dôležitosti faktorov v jednotlivých krajoch by mal byť proces regenerácie brownfieldov vedený na regionálnej (nie národnej) úrovni s použitím regionálnych dotačných programov (ktoré by finančne podporovala aj národná úroveň). Inštitúcie verejného sektora môže ovplyvňovať dva z piatich kľúčových faktorov, ktoré boli súčasťou faktorovej analýzy. Môže napomáhať s likvidáciou prípadnej kontaminácie brownfieldu alebo sa môže zapojiť do vysporiadania a objasnenia vlastníckych práv. Naopak nie sú schopné ovplyvniť veľkosť brownfieldu, jeho lokalizáciu vzhľadom na vzdialenosť od obcí s rozšírenou pôsobnosťou a predchádzajúce využitie brownfieldu. Preto, ak faktorová analýza identifikuje vo vybranom kraji pri regenerácii brownfieldov ako kľúčové práve tie faktory, ktoré regionálna samospráva je schopná ovplyvniť, je prostredníctvom procesu revitalizácie brownfieldov možné v danom kraji zvýšiť kvalitu života obyvateľov, úroveň zamestnanosti či zvýšiť turistický potenciál regiónu.

Formálna úprava habilitačnej práce a jej jazyková úroveň

K jazykovej úrovni práce nemám žiadne výhrady. Jazyková úroveň je plne v súlade so štandardmi používanými pre tento typ vedeckých prác. V rámci formálnej časti práce oceňujem aj fotografie, ktoré vhodným spôsobom dotvárajú vzhľad monografie.

Súhrnné stanovisko k habilitačnej práci

Napriek spomenutým výhradám predloženú habilitačnú prácu Ing. Kamily Turečkovej, Ph.D. ako celok považujem za dobrú a rozhodne rozvíjajúcu vedomosti v rámci danej problematiky. Rovnako veľmi pozitívne hodnotím publikačnú činnosť autorky, predovšetkým množstvo a kvalitu jej vedeckých článkov a počet citácií v databázach Web of Science a SCOPUS.

Predloženú habilitačnú prácu autorky preto odporúčam k obhajobe. Habilitačná práca prináša nové vedecké poznatky a podľa môjho názoru spĺňa štandardné požiadavky na úroveň habilitačných prác.

Pri obhajobe habilitačnej práce navrhujem, aby habilitantka zodpovedala nasledujúce otázky:

1. Mohli by ste prosím povedať (iba orientačne), koľko finančných prostriedkov bolo vynaložených zo strany ľubovoľného kraja v Českej republike (zo strany krajského úradu, prípadne regionálnej rozvojovej agentúry, ak ju má kraj zriadenú) na regeneráciu brownfieldov v časovom horizonte posledných piatich rokov?
2. Prečo ste nekontaktovali predstaviteľov regionálnych samospráv, prípadne regionálnych rozvojových agentúr s cieľom získať podrobnejšie údaje o podpore brownfieldov na území, ktoré spravujú? Neuvažovali ste aspoň o spracovaní „Best practices“, týkajúcich sa regenerácie brownfieldov v jednom, dvoch krajoch v Českej republike?
3. Tému priamych zahraničných investorov a ich potenciálnej úlohe pri regenerácii brownfieldov sa v práci venujete iba okrajovo. Zaujímalo by ma, či v Českej republike ich príchod pomohol k regenerácii brownfieldov a ak áno, či sa jedná o častý alebo skôr zriedkavý jav. Mohli by ste prosím vymenovať dva príklady, kde príchod zahraničného investora výrazne napomohol revitalizácii brownfieldu verejným sektorom?

V Košiciach, 21.03.2023

doc. Ing. Peter Burger, PhD.
Technická univerzita v Košiciach,
Ekonomická fakulta